

Raport z panelu dyskusyjnego

"Potrzeby i wyzwania w obszarze wspierania rodziny z perspektywy dzieci, młodzieży, rodziców i specjalistów"

Organizatorzy:
Wójt Gminy Michałowice
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Michałowice
Centrum Usług Wspólnych

Data: 30.10.2024r.
Miejsce panelu: Urząd Gminy Michałowice
Aleja powstańców Warszawy 1, Reguły

Raport przygotowali:
Barbara Paż, Krzysztof Michałak

Spis treści

Wprowadzenie.....	3
1. Realizacja poszczególnych punktów panelu.	4
2. Realizacja celów operacyjnych.	5
a) Wymiana wiedzy i identyfikacji potrzeb.	5
b) Współpraca między instytucjami.....	5
c) Wykazanie potencjału pomocowego i twórczego.	5
3. Wyniki pracy w zespołach – szczegółowy opis problemów i proponowanych rozwiązań.	6
4. Rodzice – relacje wzajemne i budowanie więzi z dziećmi	7
4.1.Relacje pomiędzy rodzicami.....	7
4.2 Relacje rodziców z dziećmi.....	9
5. Dziecko – działanie czynników zewnętrznych i wewnętrznych na funkcjonowanie.	12
6. Szkoła – zadania i potrzeby.	14
7. Współpraca: szkoła – rodzice – dziecko.	16
8. Rozpoznawanie potrzeb społeczności lokalnej i działalność informacyjna. Motywacja i implementacja.....	19
9. Wnioski	21

Wprowadzenie.

Dnia 30.10.2024r. w Urzędzie Gminy Michałowice odbył się panel dyskusyjny pod tytułem "Potrzeby i wyzwania w obszarze wspierania rodziny z perspektywy dzieci, młodzieży, rodziców i specjalistów". Celem wydarzenia było stworzenie przestrzeni do wymiany doświadczeń, zidentyfikowania potrzeb oraz nawiązania współpracy między instytucjami działającymi w obszarze wsparcia rodzin. Panel odbył się z udziałem uczestników, podzielonych na cztery grupy robocze w sposób umożliwiający integrację środowiska. Spotkanie miało na celu zbadanie problemów i wyzwań związanych z rodzinami w gminie Michałowice oraz wypracowanie realnych rozwiązań.

Organizatorem Panelu były Władze Gminy Michałowice, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Michałowice oraz Centrum Usług Wspólnych. Uczestników oficjalnie zaprosiła i osobiście wygłosiła słowo przewodnie Pani Wójt Małgorzata Pachecka.

Pani Renata Pawłowska oraz Pani Anna Moskwa-Skrzyńska na czele z Panią Iwoną Radzimirską, które zajmują się działalnością Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej zainicjowały projekt panelu, w którym następnie aktywnie uczestniczyły. Miały kluczowy wpływ na koncepcję merytoryczną wydarzenia, a ich obecność i zaangażowanie były niezwykle cenne. Zawdzięczmy Paniom profesjonalnie zorganizowanie wydarzenia, zapewnienie sali konferencyjnej, materiałów i dobrej atmosfery a także udział w pracy zespołów z w trakcie wydarzenia. Ich zaangażowanie w kreowanie idei integrowania lokalnego środowiska było widoczne na każdym etapie projektu.

Uczestnicy (przedstawiciele organizacji, lokalnych instytucji, rodziców i specjalistów) wykazali się dużym zaangażowaniem i chęcią dzielenia się pomysłami. Aktywnie uczestniczyli w mini wykładach oraz pracy w grupach, a ich otwartość na wspólne poszukiwanie rozwiązań przyczyniła się do owocnych dyskusji.

1. Realizacja poszczególnych punktów panelu.

2. Powitanie uczestników przez przedstawicieli Ośrodka Pomocy Społecznej i Władz gminy, stworzyło pozytywną atmosferę do dalszej dyskusji. Krótkie wprowadzenie pozwoliło zrozumieć cel spotkania i jego znaczenie dla lokalnej społeczności.
3. Prezentacja agendy – uczestnicy zapoznali się z porządkiem spotkania, co ułatwiło sprawne przeprowadzenie panelu.
4. Mini wykłady – eksperci omówili czynniki ryzyka i skuteczne strategie profilaktyczne dotyczące zachowań problemowych w rodzinach. Uczestnicy mogli zdobyć wiedzę, która posłuży jako baza do dalszych dyskusji.
5. Praca indywidualna w kartach pracy – uczestnicy przemyśleli pytania dotyczące problemów rodzin w gminie. To przygotowanie pozwoliło na bardziej konstruktywne i przemyślane dzielenie się pomysłami.
6. Wprowadzenie w reguły konstruktywnej pracy w grupach – omówione zasady takie jak aktywne słuchanie czy eliminacja agresji słownej, pretensji pomogły w stworzeniu pozytywnej atmosfery do współpracy.
7. Praca w grupach – podział na mniejsze grupy umożliwił efektywne zgłębianie problemów. Uczestnicy dzielili się spostrzeżeniami i tworzyli nowe rozwiązania, zakończyli pracę w grupach spisując wnioski na dużych arkuszach.
8. Przerwa – czas na regenerację oraz nieformalne rozmowy, które sprzyjały budowaniu relacji.
9. Prezentowanie wniosków – grupy przedstawiały swoje wnioski, a interakcja między uczestnikami pozwoliła na grupowanie wyników. Zebrano również deklaracje dotyczące przyszłej współpracy i ustalono cele na kolejny okres.
10. Podsumowanie spotkania – kluczowe wnioski zostały omówione, a uczestnicy wypełnili formularze informacyjne, które będą służyć do stworzenia bazy współpracy. To zakończenie zainicjowało dalsze działania.

2. Realizacja celów operacyjnych.

a) Wymiana wiedzy i identyfikacji potrzeb.

Uczestnicy spotkania mieli okazję do otwartego wyrażenia swoich doświadczeń związanych z wyzwaniami, przed którymi stoją dzieci, młodzież i rodziny w Gminie Michałowice. Zidentyfikowano kilka kluczowych obszarów potrzeb, w tym - dostępność do specjalistycznej pomocy, wsparcie psychologiczne, a także większą integrację działań instytucji wspierających rodziny.

b) Współpraca między instytucjami.

Podczas dyskusji uczestnicy podkreślili znaczenie zacieśniania współpracy pomiędzy różnymi podmiotami, takimi jak szkoły, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne instytucje. Zostały zaproponowane konkretne kroki, takie jak organizacja wspólnych warsztatów, które mogą przyczynić się do lepszego skoordynowania działań na rzecz rodzin.

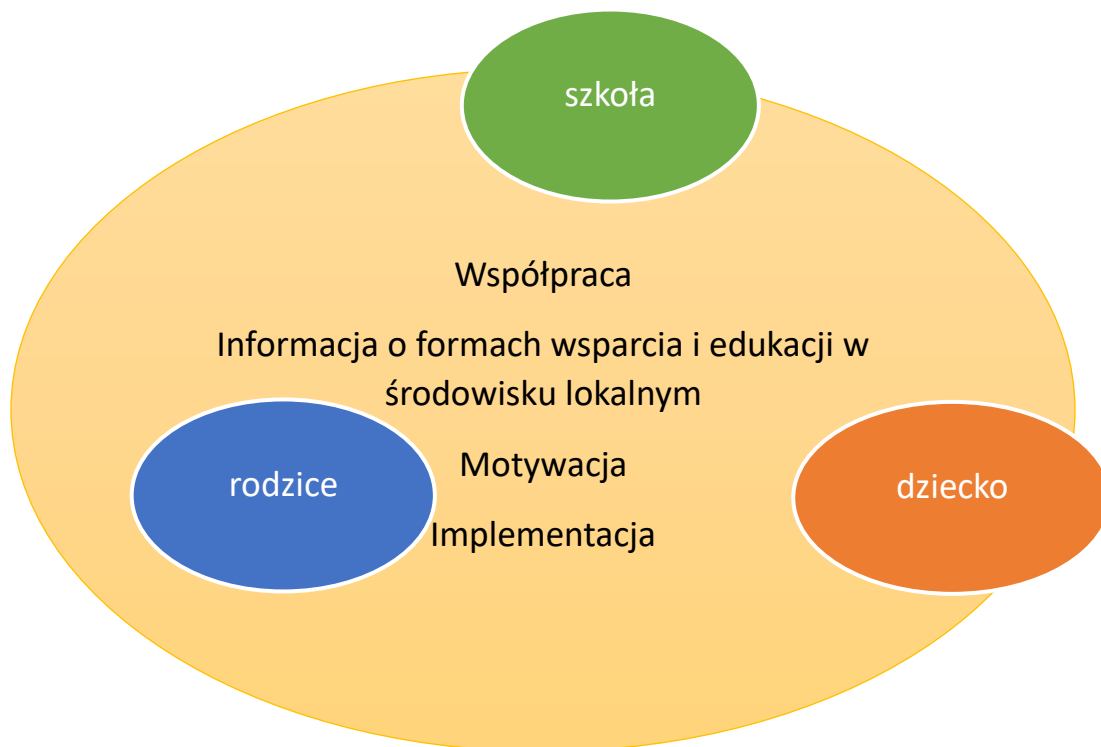
c) Wykazanie potencjału pomocowego i twórczego.

Uczestnicy mieli możliwość przedstawienia swoich pomysłów dotyczących wsparcia rodzin w Gminie Michałowice. Rozmowy w grupach roboczych zaowocowały kreatywnymi rozwiązaniami i nowymi inicjatywami, które mogą być wprowadzone do praktyki, takimi jak programy dla rodziców, nauczycieli a także szkolenia dla specjalistów dotyczące nowych metod wsparcia.

3. Wyniki pracy w zespołach – szczegółowy opis problemów i proponowanych rozwiązań.

W czasie panelu wyłoniły się następujące zagadnienia (obszary) związane z problemami oraz potrzebami w następujących grupami społecznymi, interakcjami i implementacja działań pomocowych i profilaktycznych:

- **Rodzice**
- **Dzieci**
- **Nauczyciele**
- **Współpraca: szkoła – rodzice – dziecko**
- **Rozpoznawanie potrzeb społecznych, działalność informacyjna i motywacyjna.**

Poniżej zostaną omówione szczegółowo wypracowane potrzeby w poszczególnych kategoriach oraz proponowane sposoby rozwiązań.

4. Rodzice – relacje wzajemne i budowanie więzi z dziećmi.

W dzisiejszych czasach rodzice borykają się z wieloma problemami, które wpływają na ich relacje zarówno między sobą, jak i z dziećmi. Problemy te są związane z różnorodnymi czynnikami, takimi jak oczekiwania społeczne, stres w pracy, relacje z dziećmi oraz współpraca ze szkołą. Niniejszy rozdział ma na celu zidentyfikowanie głównych problemów, z którymi mierzą się rodzice, oraz zaproponowanie konkretnych rozwiązań.

4.1. Relacje pomiędzy rodzicami.

Problemy i wyzwania

Rodzice często zmagają się z problemami relacyjnymi, które mają swoje źródło w:

- Braku czasu na budowanie relacji – w natłoku codziennych obowiązków rodzice często zapominają o potrzebie wzajemnej bliskości i pracy nad swoją relacją.
- Brakach w psychoedukacji – niewystarczająca edukacja w zakresie emocji i zrozumienia może prowadzić do nieporozumień. Parom brakuje umiejętności wykorzystania różnic jako siły w relacji, co może prowadzić do konfliktów, gdyż dobierają się nie tylko na zasadzie podobieństw, ale i fascynacji różnicami, które nie zawsze są łatwe w identyfikacji a później akceptacji.
- Niedostatecznych umiejętnościach komunikacyjnych – problem z otwartym słuchaniem, nazywaniem uczuć i efektywnym rozwiązywaniem konfliktów prowadzi do narastających napięć w związku.

Proponowane rozwiązania i działania

Aby poprawić relacje między rodzicami oraz wpłynąć na zdrowie psychiczne dzieci, powstały propozycje działań przedstawionych poniżej.

Warsztaty dla par, które polegałyby na:

- Odkrywaniu siebie nawzajem na nowo – zajęcia – warsztaty, które pomogą parom w lepszym poznawaniu swoich potrzeb i oczekiwań, ponownym budowaniu zaufania i bliskości.
- Kulturalnych wydarzeniach – organizacja wspólnych wyjść na wydarzenia kulturalne, kulinarne czy taneczne, które stwarzają okazje do integracji.
- Propozycji wspólnych randek – zachęcanie rodziców do regularnego wyjścia na randki, przy jednoczesnym zapewnieniu opieki nad dziećmi przez zaufanych opiekunów.
- Uczeniu efektywnych strategii komunikacyjnych – warsztaty, gdzie będzie możliwość poznania jak zastosować aktywne słuchanie, nazywanie emocji i pokojowe rozwiązywanie konfliktów.
- Edukacji i wsparciu – umożliwienie rodzicom uczestnictwa w kursach psychoedukacyjnych, które wspierają zdrowe relacje rodzinne.

Podsumowanie

Z perspektywy **psychologii systemowej dobre relacje między rodzicami stanowią fundament stabilności emocjonalnej całego systemu rodzinnego**, co pozytywnie wpływa na rozwój dzieci. Harmonijne interakcje między rodzicami tworzą bezpieczne środowisko, w którym dziecko może budować zdrowe wzorce relacji i komunikacji. Taka atmosfera redukuje stres rodzinny i zwiększa poczucie bezpieczeństwa dziecka, co wspiera jego rozwój emocjonalny i społeczny.

Rodzice, którzy współdziałają i okazują sobie szacunek, stają się wzorem rozwiązywania konfliktów, ucząc dziecko empatii i regulowania emocji. W rezultacie dzieci w takich rodzinach rzadziej podejmują ryzykowne zachowania i lepiej radzą sobie z wyzwaniami życia codziennego. Inwestowanie w relacje między rodzicami ma kluczowe znaczenie nie tylko dla ich zdrowia psychicznego, ale również dla dobrostanu dzieci. Stabilne i kochające środowisko domowe wpływa na rozwój i samopoczucie dzieci, co z kolei przekłada się na ich sukcesy w szkole i w późniejszym życiu. **Dlatego też działania mające na celu poprawę relacji oraz nabywanie umiejętności komunikacyjnych wśród rodziców powinny być priorytetem.**

Proponowana bibliografia do tematu

Satir, V. (2000). „Rodzina. Tu powstaje człowiek”. Warszawa - PWN. Praca koncentrująca się na wzajemnych interakcjach w rodzinie i ich znaczeniu dla rozwoju emocjonalnego dzieci.

Wróblewska, A. (2018). „Rola rodziny w kształtowaniu osobowości dziecka”. Kraków - Impuls. Studium ukazujące, jak relacje małżeńskie wpływają na wychowanie i rozwój dziecka.

Bogdanowicz, M. (2011). „Psychologia rodziny. Zarys problematyki”. Gdańsk - Harmonia. Omówienie szerokiego kontekstu psychologii rodziny, w tym wpływu stabilnych relacji rodzicielskich na dzieci.

4.2 Relacje rodziców z dziećmi.

Relacje pomiędzy rodzicami a dziećmi są kluczowym elementem zdrowego rozwoju młodego pokolenia. Zaobserwowano szereg problemów w tych relacjach, które mogą prowadzić do negatywnych konsekwencji zarówno dla dzieci, jak i dla ich rodziców. W poniższym podrozdziale nastąpi przedstawienie zidentyfikowanych problemów oraz propozycji rozwiązań i działań, które mogą wspomóc poprawę tych relacji.

Problemy

- Brak czasu rodziców - współczesny styl życia sprawia, że wielu rodziców spędza znaczną część dnia w pracy, co ogranicza ich obecność w życiu dzieci. Brak fizycznej i emocjonalnej obecności rodziców prowadzi do braku więzi i kontroli nad zachowaniem dzieci.
- Brak oparcia na wartościach - wiele rodzin boryka się z brakiem fundamentów wartości moralnych, które powinny być przekazywane dzieciom.
- Nadopiekuńczość - chociaż nadopiekuńczość może wynikać z troski, prowadzi do ograniczenia samodzielności dzieci i ich umiejętności radzenia sobie w życiu.
- Brak komunikacji bez przemocy - w konfliktach rodzinnych często brakuje konstruktywnej komunikacji, co prowadzi do eskalacji napięć i frustracji.
- Wychowywanie "pod kloszem" - dzieci są izolowane od rzeczywistości zewnętrznej, co ogranicza ich zdolność do nawiązywania zdrowych relacji z rówieśnikami.

- Brak obowiązków domowych - dzieci nie mają nałożonych obowiązków, co nie uczy ich odpowiedzialności i pracy zespołowej.
- Brak granic i zasad - niedostateczne wytyczenie granic prowadzi do problemów behawioralnych u dzieci oraz łamania zasad w szkole.
- Pomijanie ze strony rodziców - często rodzice nie uznają trudności, z którymi borykają się ich dzieci, co prowadzi do braku wsparcia dla obydwu stron.
- Brak systemowego wsparcia - rodzice często czują się bezradni i izolowani w obliczu problemów swoich dzieci.

Wyzwania i potrzeby

- Umiejętne przekazywanie wiedzy - wysoka potrzeba edukacji rodziców w zakresie tematów takich jak płciowość, zdrowie psychiczne czy edukacja cyfrowa.
- Zachęcanie do działań edukacyjnych - wykorzystanie kreatywnych form, by przyciągnąć rodziców do wspólnych działań edukacyjnych.
- Zrównoważenie aktywności dzieci - zmiana podejścia do organizowania licznych zajęć na rzecz bardziej zrównoważonego stylu życia, umiejętności interpersonalnych i relacji.

Proponowane rozwiązania i działania

- Współpraca interdyscyplinarna - nawiązanie współpracy z ekspertami w dziedzinie zdrowia psychicznego, wychowania oraz pedagogiki.
- Rozmowy o zdrowiu psychicznym - organizacja spotkań i warsztatów poświęconych tematyce zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży.
- Grupa wsparcia dla rodziców - utworzenie grup wsparcia, w których rodzice mogą dzielić się doświadczeniami i wzajemnie sobie pomagać.
- Wsparcie psychologiczne - umożliwienie rodzicom dostępu do profesjonalnego wsparcia psychologicznego w przypadku trudności wychowawczych.
- Warsztaty kompetencji wychowawczych - organizacja warsztatów rozwijających umiejętności komunikacyjne i wychowawcze rodziców.
- Współpraca ze szkołą - inicjatywy mające na celu zacieśnienie współpracy między rodzicami a szkołami w zakresie edukacji i wsparcia dzieci.

- Wychowanie przez sport - promowanie aktywności fizycznej jako formy integracji rodzinnej oraz nauki współpracy i zdrowej rywalizacji.
- Zajęcia artystyczne i twórcze - organizacja warsztatów i zajęć, które promują rozwijanie talentów, kreatywności oraz więzi między rodzicami a dziećmi.

Podsumowanie

Z perspektywy naukowej i doświadczeń szeroko pojętego grona dydaktyków najlepiej na rozwój dziecka wpływa spójność i konsekwencja w zachowaniach rodziców, które budują stabilność emocjonalną i przewidywalność środowiska rodzinnego. **Wzajemny szacunek między rodzicami oraz wobec dziecka tworzy atmosferę bezpieczeństwa i uczy dziecko empatii oraz umiejętności rozwiązywania konfliktów. Otwartość na dialog i aktywne słuchanie potrzeb dziecka wspierają rozwój jego umiejętności komunikacyjnych i poczucie własnej wartości.** Elastyczność w dostosowywaniu zasad do zmieniających się potrzeb i wieku dziecka pozwala mu czuć się rozumianym i wspieranym.

Rodzice, którzy modelują zdrowe relacje, stają się wzorem dla dziecka w okazywaniu troski, empatii i radzenia sobie z trudnościami. Ważna jest także wspierająca postawa wobec autonomii dziecka, która pomaga rozwijać jego samodzielność i odpowiedzialność. Zrównoważona hierarchia w rodzinie, w której rodzice są liderami, ale respektują potrzeby dziecka, wspiera jego rozwój emocjonalny i społeczny, dając solidne podstawy do radzenia sobie z wyzwaniami życia. Relacje rodzic - dziecko wymagają zaangażowania oraz wiedzy na temat zdrowego wychowania. Problemy, które występują w wielu rodzinach, mogą zostać rozwiązane poprzez wprowadzenie odpowiednich działań edukacyjnych i wsparcia zarówno dla dzieci, jak i dla ich rodziców. Kluczowe jest stworzenie przestrzeni do wymiany doświadczeń oraz umiejętne przekazywanie wartości, które pozwolą na budowanie silnych i zdrowych relacji rodzinnych.

Proponowana bibliografia do tematu

Ryś, M. (2010). *Systemy rodzinne. Metody badań struktury rodziny*. Warszawa - PWN. Polska publikacja ukazująca, jak różne podejścia rodzicielskie i zasady wpływają na rozwój dziecka w kontekście systemowym.

5. Dziecko – działanie czynników zewnętrznych i wewnętrznych na funkcjonowanie.

W ostatnich latach zauważalny jest wzrost problemów, z jakimi borykają się dzieci w naszym społeczeństwie. Poniżej zostaną przedstawione zidentyfikowane w czasie spotkania trudności, a także proponowane rozwiązania mające na celu poprawę sytuacji najmłodszych.

Problemy i wyzwania

- Przeciążenie obowiązkami.
- Wzrastająca liczba zajęć pozalekcyjnych oraz wymagań edukacyjnych prowadzi do tego, że dzieci często odczuwają przeciążenie obowiązkami, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie i rozwój.
- Problemy psychiczne – Wiele dzieci zmaga się z zaburzeniami psychicznymi, takimi jak depresja czy lęki.
- Neuroróżnorodność - osoby doświadczające neuroróżnorodności często wymagają indywidualnego podejścia i wsparcia. Aspekt wsparcia niejednokrotnie jest też potrzebny rodzicom, szczególnie na początkowym etapie diagnozy, gdzie przyjęcie takiej informacji może być trudne ale również rodzić pytanie jak najlepiej pomóc dziecku.
- Stres i uzależnienia - wzrost stresu w życiu codziennym, spowodowany m.in. presją szkoły oraz rówieśników, prowadzi do poszukiwania ucieczki w formie uzależnień, co stanowi poważny problem społeczny.
- Cyfryzacja - nadmierna ekspozycja na technologię cyfrową negatywnie wpływa na zdrowie psychiczne i emocjonalne dzieci, a także prowadzi do izolacji społecznej.
- Brak więzi z rodzicami - problemy w relacjach rodzinnych, spowodowane brakiem czasu lub brakiem umiejętności komunikacyjnych, prowadzą do osłabienia więzi między dziećmi a rodzicami.
- Przemoc rówieśnicza - zjawisko przemocy rówieśniczej jest wciąż powszechne, co wpływa na poczucie bezpieczeństwa oraz zdrowie psychiczne dzieci.
- Brak wsparcia - dzieci często nie mają dostępu do odpowiedniego wsparcia, zarówno ze strony instytucji, jak i bliskich, co potęguje ich problemy.

Proponowane rozwiązania i działania

- Zajęcia dla dzieci i rodziców - organizacja warsztatów i zajęć psychoedukacyjnych dla dzieci i rodziców, które będą miały na celu budowanie więzi rodzinnych oraz rozwijanie umiejętności radzenia sobie z emocjami.
- Pomoc dla dzieci ze specyficznymi problemami - skonstruowanie programów wsparcia i interwencji dla dzieci z różnorodnymi wyzwaniami emocjonalnymi oraz specyficznymi potrzebami np. dla dzieci z orzeczeniami spektrum Autyzmu, ADHD czy szeroko pojętej neuroróżnorodności.
- Dostęp do specjalistów - zwiększenie dostępu do psychologów, terapeutów oraz innych specjalistów np. neurolog, psychiatra, którzy mogliby wspierać dzieci oraz ich rodziny w trudnych sytuacjach życiowych.
- Terapie i wsparcie - wprowadzenie programów terapeutycznych i wsparcia psychologicznego, które mogłyby być dostosowane do indywidualnych potrzeb dzieci.
- Edukacja na temat zdrowego stylu życia - promowanie zdrowego stylu życia, w tym odpowiedniego korzystania z technologii cyfrowych i budowania zdrowych relacji międzyludzkich.

Podsumowanie

Pomoc psychologiczna dla dzieci odgrywa kluczową rolę w ich prawidłowym rozwoju emocjonalnym, społecznym i poznawczym. Wsparcie specjalisty pomaga dzieciom zrozumieć i wyrazić trudne emocje, co jest niezbędne w radzeniu sobie z wyzwaniami codzienności. Wczesna interwencja psychologiczna może zapobiec eskalacji problemów, takich jak lęki, depresja czy trudności w relacjach rówieśniczych. **Dzięki pomocy specjalisty dzieci uczą się zdrowych strategii radzenia sobie z trudnościami, co wzmacnia ich odporność psychiczną na przyszłość. Specjalista wspiera również rodziców i nauczycieli w zrozumieniu potrzeb dziecka, co poprawia jakość opieki i edukacji.** Regularna pomoc psychologiczna może także pomóc dzieciom w rozwiązywaniu problemów związanych z traumą, kryzysami rodzinnymi czy presją społeczną. Tym samym wspiera harmonijny rozwój młodego człowieka, umożliwiając mu pełne wykorzystanie potencjału i budowanie zdrowego poczucia własnej wartości. Zagadnienia dotyczące dzieci w naszym

społeczeństwie są niezwykle złożone i wymagają zintegrowanego podejścia. Proponowane rozwiązania mają na celu wsparcie dzieci oraz ich rodzin w pokonywaniu problemów życia codziennego.

Proponowana bibliografia do tematu

Borecka-Biernat, D. (2013). *Zachowania agresywne dzieci i młodzieży. Uwarunkowania i możliwości ich przezwyciężania*. Warszawa - Difin. Książka omawia znaczenie wczesnej interwencji psychologicznej w radzeniu sobie z trudnościami emocjonalnymi i behawioralnymi dzieci.

Winiarski, A. (2011). *Psychologia rozwoju dzieci i młodzieży w kontekście wyzwań współczesności*. Kraków - Impuls. Praca analizuje potrzeby psychologiczne dzieci i znaczenie profesjonalnego wsparcia w radzeniu sobie z presją współczesnego świata.

6. Szkoła – zadania i potrzeby.

Poniżej zostaną przedstawione aktualne problemy, z jakimi boryka się szkoła, a także zostaną zaproponowane możliwe rozwiązania, które mogą przyczynić się do poprawy sytuacji w szkole oraz w środowisku uczniowskim.

Problemy i wyzwania

- Duża liczebność uczniów – przepełnione klasy powodują trudności w indywidualnym podejściu do ucznia, co może prowadzić do zaniedbań w zakresie wsparcia edukacyjnego i emocjonalnego.
- Agresja rówieśnicza – zauważalny wzrost przypadków agresji oraz przemoc wśród uczniów, która nie jest odpowiednio monitorowana i trudno reagować na czas.
- Potrzeba profilaktyki – potrzeba programów prewencyjnych, które mogłyby zminimalizować występowanie problemów związanych z agresją i konfliktami interpersonalnymi.
- Reakcja na problemy – działania podejmowane są głównie w sytuacji, gdy problem już wystąpił, co prowadzi do eskalacji sytuacji.

- Brak narzędzi prawnych i pomocowych – nauczyciele i wychowawcy nie mają dostępu do odpowiednich narzędzi wsparcia prawnego i psychologicznego w sytuacjach kryzysowych.
- Trudności z rodzicami – współpraca z niektórymi rodzicami jest ograniczona, co utrudnia rozwiązywanie problemów wychowawczych uczniów.
- Brak kompetencji wychowawczych nauczycieli – wiele osób w kadrze pedagogicznej nie dysponuje umiejętnościami niezbędnymi do efektywnego zarządzania sytuacjami konfliktowymi i wychowawczymi.

Proponowane rozwiązania i działania

- Narzędzia do pracy z uczniami – wprowadzenie programów wsparcia i narzędzi pedagogicznych, które pomogą w rozwiązywaniu problemów dotyczących agresji i komunikacji w grupie.
- Szkolenia dla nauczycieli – krótkie i konkretne formy szkoleniowe dla nauczycieli dotyczące efektywnego radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych z uczniami oraz trudnymi rodzicami (np. jak prowadzić rozmowy z rodzicami oraz uczniami w problematycznych sytuacjach).
- Dostęp do pomocy psychologicznej – umożliwienie uczniom i nauczycielom dostępu do specjalistów – psychologów oraz pedagogów, którzy będą mogli udzielić wsparcia.
- Wsparcie dla nauczycieli – organizacja superwizji oraz regularnych spotkań wsparcia, gdzie nauczyciele będą mogli omawiać trudności wychowawcze oraz uzyskiwać pomoc i porady.
- Spotkania z rodzicami – obowiązkowe spotkania indywidualne wychowawców z rodzicami przynajmniej raz w semestrze, a także spotkania z dyrektorem w celu omówienia postępów oraz problemów ucznia.

Podsumowanie

Szkoły często napotykają trudności w komunikacji z rodzicami, którzy nie zawsze są zaangażowani w życie edukacyjne swoich dzieci, co utrudnia współpracę. Rodzice bywają również nadopiekuńczy lub mają wygórowane oczekiwania wobec nauczycieli, co prowadzi do napięć i konfliktów. Uczniowie często borykają się z problemami emocjonalnymi, takimi jak lęki, depresja czy niska samoocena, co negatywnie wpływa na ich wyniki w nauce i relacje z rówieśnikami. Szkoła

musi radzić sobie z trudnościami wychowawczymi, w tym z agresją, przemocą rówieśniczą czy ignorowaniem zasad przez uczniów. Dodatkowo pojawia się problem nadmiernego korzystania z technologii, co z kolei wpływa na koncentrację, jakość nauki i kontakty społeczne dzieci. System edukacyjny często nie nadąża za potrzebami dzieci z trudnościami rozwojowymi czy emocjonalnymi, co wymaga od szkoły poszukiwania dodatkowych rozwiązań. Jednocześnie nauczyciele czują się przeciążeni biurokracją i oczekiwaniami, co ogranicza ich możliwości indywidualnego podejścia do ucznia. W obliczu wyzwań, przed którymi stoi szkoła, istotne jest podjęcie działań, które zminimalizują problemy wychowawcze, a także stworzą bezpieczne środowisko dla uczniów. Wydaje się też być niezbędne dostarczenie nauczycielom potrzebnych narzędzi, które byłyby przyjazne i skuteczne w procesie kształcenia. Poruszony został wątek pomocy dla nauczycieli, związany prawdopodobnie wypaleniem zawodowym. Wskazano w nim potrzebę zadbania o nauczycieli.

Proponowana bibliografia do tematu

Okońska-Walkowicz, K., & Waloszek, D. (2021). *Wyzwania edukacyjne w zmieniającym się społeczeństwie*. Kraków - Impuls. Publikacja omawiająca współczesne trudności w edukacji, w tym kwestie związane z komunikacją z rodzicami i wsparciem uczniów.

Pyżalski, J. (2020). *Edukacja w czasach pandemii - Z dystansem o tym, co robimy obecnie jako nauczyciele*. Warszawa - Wydawnictwo Naukowe PWN. Analiza wyzwań stojących przed szkołami, takich jak przemoc rówieśnicza, kryzysy emocjonalne uczniów oraz wpływ technologii na nauczanie.

Kołodziejczyk, J., & Nowak, M. (red.). (2017). *Współczesne problemy wychowania w szkole*. Kraków - Uniwersytet Pedagogiczny. Zbiór tekstów na temat trudności wychowawczych w szkołach, w tym roli nauczycieli, rodziców i systemu edukacyjnego w rozwiązywaniu problemów.

7. Współpraca: szkoła – rodzice – dziecko.

Współpraca między szkołą, rodzicami a dzieckiem jest kluczowa dla osiągnięcia efektywnej edukacji oraz wszechstronnego rozwoju młodego pokolenia. Poniżej przedstawiono główne

problemy dotyczące współpracy oraz propozycje i konkretne rozwiązania, które mogą przyczynić się do poprawy tej relacji.

Problemy i wyzwania

- Naruszenie współpracy - istnieje widoczny brak efektywnej współpracy pomiędzy rodzicami a nauczycielami, co prowadzi do wzajemnego zrzucania odpowiedzialności za problemy wychowawcze i edukacyjne.
- Przerzucanie odpowiedzialności - rodzice często składają prośby lub roszczenia o "wychowanie ich dzieci" do nauczycieli, co nie tylko zaburza odpowiedzialność rodzicielską, ale również obciąża nauczycieli. Kwestia wpływu bywa przerzucana całkowicie na rodziców, choć szkoła niewątpliwie ma wpływ na dziecko - tłok, hałas, zmęczenie, strach, stres, przymus, wtłaczanie w role.
- Poszukiwanie szybkich rozwiązań – zdarza się, że rodzice oczekują od szkoły szybkich recept na rozwiązanie problemów ich dzieci, bez angażowania się w proces wychowawczy.
- „Zakłamywanie” rzeczywistości - niektórzy rodzice lub nauczyciele przedstawiają zniekształcony obraz sytuacji w szkole lub w zachowaniu dzieci, co utrudnia współpracę.
- Podważanie autorytetów - bywa, że rodzice w konfliktowych sytuacjach podważają autorytet nauczycieli w oczach dzieci, co prowadzi do pogorszenia atmosfery w szkole.
- Nieprawidłowa komunikacja - istnieją w wielu przypadkach zakłócenia w komunikacji pomiędzy rodzicami a szkołą, co skutkuje nieporozumieniami i frustracjami z obu stron.
- Negatywne role w szkole - niektórzy nauczyciele i rodzice mogą nieświadomie lub przez chęć zmotywowania do zmian wpędzać dzieci w negatywne role, co wpływa na ich rozwój emocjonalny i społeczny.

Proponowane rozwiązania i działania

- Usprawnienie komunikacji - wprowadzenie regularnych spotkań, w których rodzice i nauczyciele będą mogli wymieniać się spostrzeżeniami, co pozwoli na lepsze zrozumienie oczekiwań i potrzeb z obu stron.
- Więcej empatii - organizowanie warsztatów dla nauczycieli i rodziców na temat empatii w relacjach, aby lepiej zrozumieć perspektywy i problemy obu stron.

- Nawiązywanie relacji - tworzenie przestrzeni do budowania pozytywnych relacji pomiędzy rodzicami a nauczycielami, np. poprzez wspólne wydarzenia i akcje społeczne.
- Mniej agresji słownej - wprowadzenie zasad dotyczących konstruktywnej krytyki oraz ograniczenia agresywnego języka w komunikacji.
- Warsztaty dla rodziców i nauczycieli - umożliwienie udziału w warsztatach, które będą poruszały temat dobrego startu w edukację oraz rodzicielstwo.
- Szkolenia dla nauczycieli - przeprowadzanie szkoleń dotyczących efektywnych rozmów z rodzicami oraz umiejętności rozwiązywania konfliktów.
- Grupy robocze i tematyczne - tworzenie grup roboczych składających się z rodziców i nauczycieli, skoncentrowanych na konkretnych problemach i wyzwaniach.
- Baza kontaktów pomocowych - ustanowienie bazy danych, która zawierałaby informacje na temat instytucji oraz osób, które mogą wspierać rodziców i uczniów w trudnych sytuacjach.
- Wsparcie dyrekcji - dyrekcja powinna być dostępna dla nauczycieli oraz rodziców i udzielać wsparcia w diagnozowaniu i rozwiązywaniu problemów uczniów.

Podsumowanie

Współpraca pomiędzy szkołą, rodzicami a dzieckiem jest procesem, który wymaga zaangażowania i przedsiębiorczości ze strony wszystkich uczestników. Wdrożenie przedstawionych rozwiązań może znacząco wpłynąć na poprawę relacji, co w konsekwencji przyniesie korzyści dla rozwoju dzieci oraz funkcjonowania społeczności szkolnej. **Zalecenia te podkreślają potrzebę usprawnienia komunikacji między rodzicami a nauczycielami poprzez regularne spotkania i konstruktywne zasady dialogu.** Ważnym elementem jest rozwijanie empatii i budowanie pozytywnych relacji za pomocą warsztatów oraz wspólnych wydarzeń, co pozwoli lepiej zrozumieć potrzeby obu stron. Istotne jest także ograniczanie agresji słownej i promowanie konstruktywnej krytyki, wspierane szkoleniami dla nauczycieli w zakresie rozwiązywania konfliktów. Tworzenie grup roboczych oraz bazy kontaktów pomocowych zapewni lepsze wsparcie dla uczniów i rodziców w trudnych sytuacjach. Kluczową rolę odgrywa wsparcie dyrekcji, która powinna aktywnie pomagać w diagnozowaniu i rozwiązywaniu problemów.

Proponowana bibliografia do tematu

Gruszczyk-Kolczyńska, E., Zielińska, E. (2019). *"Wspieranie rozwoju dzieci w środowisku rodzinnym i szkolnym."* Książka ta omawia praktyczne aspekty współpracy między rodzicami a nauczycielami, wskazując na znaczenie komunikacji, empatii i wspólnych działań na rzecz rozwoju dzieci.

Steinke-Kalembka, A. (2021). *"Komunikacja w szkole: jak budować pozytywne relacje między nauczycielami, rodzicami i uczniami."* Publikacja ta skupia się na strategiach poprawy komunikacji i budowania relacji w środowisku edukacyjnym, poruszając również kwestie rozwiązywania konfliktów i organizacji warsztatów.

8. Rozpoznawanie potrzeb społeczności lokalnej i działalność informacyjna. Motywacja i implementacja.

W poniższym rozdziale nastąpi przedstawienie aktualnych problemów związanych z rozpoznawaniem potrzeb społeczności lokalnej oraz działalnością informacyjną, a także zaproponowanie konkretnych rozwiązań, które mogą przyczynić się do poprawy sytuacji.

Problemy i wyzwania

- Niewystarczająca sieć kontaktów informacyjnych – istnieje brak efektywnej komunikacji między instytucjami, organizacjami i osobami świadczącymi pomoc profesjonalną, co utrudnia wymianę informacji i współpracę.
- Brak znajomości realnych potrzeb środowiska – zdarza się, że działania organizacji i instytucji mogą nie być zgodne z rzeczywistymi potrzebami mieszkańców.
- Niska motywacja mieszkańców lokalnego terytorium – mieszkańcy często nie angażują się w działania na rzecz społeczności z powodu braku informacji, zaniedbania przestrzeni relacji, oraz poczucia bezsilności i wpływu na sytuację.
- Brak przepływu informacji o inicjatywach – mieszkańcy nie są wystarczająco informowani o dostępnych formach wsparcia i możliwych inicjatywach.

Proponowane rozwiązania i działania

Aby odpowiedzieć na zidentyfikowane problemy, proponuje się następujące działania:

- Rozpoznawanie potrzeb społeczności – przeprowadzenie ankiet oraz spotkań z mieszkańcami, mających na celu zidentyfikowanie ich rzeczywistych potrzeb i oczekiwań.
- Propagowanie form pomocy – stworzenie platformy informacyjnej, która będzie zawierała adresy, telefony oraz informacje o miejscach spotkań dla rodziców i innych grup potrzebujących wsparcia.
- Opracowanie planu tematów spotkań – regularne organizowanie wydarzeń dotyczących różnych tematów, które będą aktualne i ważne dla lokalnej społeczności.
- Organizacja regularnych spotkań – cykliczne spotkania z mieszkańcami oraz przedstawicielami organizacji, które pozwolą na wymianę doświadczeń i pomysłów.
- Monitorowanie efektów – stworzenie systemu ewaluacji, który pozwoli na monitorowanie skuteczności podejmowanych działań i ich dostosowanie do zmieniających się potrzeb społeczności.
- Zwiększenie współpracy między instytucjami – zachęcanie do współpracy różnych instytucji i osób aktywnych w obszarze wsparcia, celem integracji działań i lepszego wykorzystania dostępnych zasobów.
- Rozwój kanałów komunikacyjnych – wykorzystanie różnych form komunikacji (media społecznościowe, ulotki, newslettery) do informowania mieszkańców o dostępnych inicjatywach oraz formach pomocy.

Podsumowanie

Przyjrzenie się zaproponowanym powyższym działaniom ma szansę przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców, zwiększenia ich zaangażowania w życie społeczności oraz lepszego rozpoznawania i zaspokajania ich potrzeb. Współpraca między instytucjami oraz stały przepływ informacji są kluczowe dla stworzenia silnej i zintegrowanej społeczności lokalnej.

9. Wnioski.

Panel dyskusyjny stanowił wartościową okazję do wymiany doświadczeń i pomysłów na temat wsparcia rodzin w Gminie Michałowice. Wśród najważniejszych wniosków można wymienić:

- Potrzebę regularnych spotkań i warsztatów pozwalających na dalszą wymianę informacji i wsparcie między różnymi instytucjami.
- Zidentyfikowanie kluczowych obszarów wymagających wsparcia oraz uzgodnienie priorytetowych działań na następne miesiące.
- Potrzeba organizacja cyklicznych spotkań i warsztatów tematycznych.
- Tworzenie bazy danych instytucji wspierających rodziny i organizacji, które mogą współpracować.
- Współpraca z mediami lokalnymi w celu informowania o dostępnych programach wsparcia.
- Wzrost zaangażowania lokalnych instytucji i społeczności w pomoc rodzinom, poprzez rozwijanie nowych inicjatyw.

Gmina Michałowice posiada potencjał do wzmocnienia wsparcia dla dzieci i rodzin, dzięki aktywnej współpracy pomiędzy instytucjami oraz zaangażowaniu społeczności lokalnej. Aby utrzymać poziom zaangażowania i rozwoju koncepcji, zaleca się zatwierdzenie kontynuacji dyskusji i działań wynikających z tego panelu.